

ОБЩИНА МОНТАНА

3400 МОНТАНА БЪЛГАРИЯ Ул.Извора № 1 тел: 00359 96 394 201

ДО
Г-Н ИВО ИВАНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
ОБЩИНСКИ СЪВЕТ МОНТАНА

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

ОТ

**ЗЛАТКО ЖИВКОВ,
КМЕТ НА ОБЩИНА МОНТАНА**

Относно: *Възлагане разработването на нова Програма за качество на атмосферния въздух (КАВ) за територията на община Монтана във връзка с приетата от Европейската комисия през 2024 г. нова Директива (ЕС) 2024/2881 от 23 октомври 2024 година относно качеството на атмосферния въздух и за почист въздух за Европа*

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА ОБЩИНСКИ СЪВЕТНИЦИ,**

Община Монтана изпълни Програми за КАВ – Програми за намаляване нивата на фини прахови частици (ФПЧ₁₀) и полициклични ароматни въглеводороди (ПАВ) в атмосферния въздух за периодите 2016-2018 г. и 2019-2023 г. и прилагането на мерките от предходната програма за периода 2024-2025 г., прието с решение на Общински съвет – Монтана - В резултат на изпълнението на мерките и последователната политика на общината през последните 10 години се постигнаха забележителни резултати по отношение подобряване на качеството на въздуха.

Независимо от постиженията, е необходимо общината да изготви нова програма за КАВ за постигане на устойчивост във времето на постиженията, както и за постигане на още по-добри условия за живот на гражданите.

Основните мотиви за предложението са следните:

1. През 2023 г. няма превишения над допустимите 35 дни годишно на средно денонощната норма (СДН) на концентрациите ФПЧ₁₀, - от 50 µg/m³, но през 2024 г. превишенията на СДН от 50 µg/m³ за ФПЧ₁₀ са 37 дни, а за 2025 година до месец август превишенията са 41 дни.

2. Нови изисквания за качество на атмосферния въздух с цел намаляване на вредното въздействие върху човешкото здраве.

През 2018 г. Европейската сметна палата изготви специален доклад относно политиките на ЕС за качество на въздуха и даде препоръки на ЕК да актуализира стандартите за качество на въздуха, най-вече във връзка с вредите за здравето на европейските граждани от замърсения въздух.

През 2021 г. ЕК разработи „План за действие за нулево замърсяване“¹, в който се поема допълнителен ангажимент до 2030 г. да се намали с повече от 55 % въздействието на замърсяването на въздуха върху здравето, както и да се намали въздействието на замърсяването на въздуха с 25 % върху екосистемите в ЕС, в които замърсяването на въздуха застрашава биологичното разнообразие. В „Плана за действие за нулево замърсяване“, също така, се определя визия за 2050 г., при която замърсяването на въздуха трябва да се намали до нива, които не се смятат за вредни за здравето и за природните екосистеми.

В резултат, през 2024 г. ЕС прие нова Директива (ЕС) 2024/2881 от 23 октомври 2024 година относно качеството на атмосферния въздух и за по-чист въздух за Европа (преработен текст). В директивата се вземат предвид най-новите научни доказателства за въздействието на замърсения въздух върху човешкото здраве, включително актуализираните насоки на СЗО за качеството на въздуха². Сред основните цели на новата директива са:

- Намаляване на преждевременната смъртност, свързана със замърсяването на въздуха, с 55% до 2030 г.
- Постигане на нулево замърсяване до 2050 г., в съответствие с Европейския зелен пакт.

Директивата следва поетапен подход за определяне на настоящите и бъдещите стандарти на ЕС за качество на въздуха. Първо се установиха стандарти за качество на въздуха за периода до 2030 г. и след това ще се разработи предложение за привеждане в съответствие с най-актуалните насоки на СЗО за качеството на въздуха в дългосрочна перспектива, въз основа на механизъм за редовен преглед, за да се вземат предвид най-новите научни доказателства за въздействията върху човешкото здраве и околната среда.

В следващите две таблици е представено сравнение между предходната (от 2008 г.) и новата (от 2024 г.) директиви на ЕС относно стандартите за качество на въздуха.

Таблица 1: Сравнение на стойностите на показателите ФПЧ10 и ФПЧ2,5 в Директива 2008/50/ЕО и новата Директива (ЕС) 2024/2881 (средноденонощни)

Замърсител	Средноденонощен лимит - Директива (2008/50/ЕО)	Средноденонощен лимит - Директива (ЕС) 2024/2881 (до 2030г.)	Коментар

¹ Съобщението на Европейската комисия от 2021 г. „Път към здравословна планета за всички — План за действие на ЕС: „Към нулево замърсяване на въздуха, водата и почвата“

² Глобални насоки на СЗО за качеството на въздуха: фини прахови частици (ФПЧ2.5 и ФПЧ10), озон, азотен диоксид, серен диоксид и въглероден монооксид. Обобщено изложение. Копенхаген: Регионален офис на СЗО за Европа; 2022.

ФПЧ 2.5	Няма	25 µg/m ³ (макс. 18 дни/год. превишение на лимита)	Нов показател
ФПЧ 10	50 µg/m ³ (макс. 35 дни/год. превишение на лимита)	45 µg/m ³ (макс. 18 дни/год. превишение на лимита)	По-строг лимит и по-малко допустими дни с превишения на лимита

Таблица 2: Сравнение на стойностите на показателите ФПЧ10 и ФПЧ2,5 в Директива 2008/50/ЕО и новата Директива (ЕС) 2024/2881 (средногодишни)

Замърсител	Средногодишна стойност Директива (2008/50/ЕО)	Средногодишна стойност - Директива (ЕС) 2024/2881 (до 2030г.)	Коментар
ФПЧ 2.5	20 µg/m ³	10 µg/m ³	Два пъти по-строг лимит
ФПЧ 10	40 µg/m ³	20 µg/m ³	Два пъти по-строг лимит

За подготовка за достигане на новите норми за КАВ, за агломерациите трябва да се изготвят Пътни карти за КАВ, съгласно чл.19, параграф 4 от Директива (ЕС) 2024/2881 с нови мерки, които да обезпечат новите стандарти. Това на практика са предварителни програми за КАВ, за предприемане на мерки още преди влизане в сила на новите стандарти за КАВ за да могат те да се достигнат, за разлика от Програмите за КАВ, които се изготвят при вече установени превишения на нормативните изисквания за КАВ. Като изисквания и съдържание Пътните карти са напълно идентични на изискванията и съдържанието към Програмите за КАВ, регламентирано в посочената директива (в новата Директива (ЕС) 2024/2881 за КАВ).

3. Програмно обезпечаване на нови възможни проекти, с финансиране от различни програми.

Срокът на последната Програма за КАВ на община Монтана изтече през 2023г. Същевременно се появяват нови възможни източници на финансиране на проекти за подобряване на КАВ. Основно изискване при кандидатстване за финансиране на проекти на общината е мерките да бъдат включени като приоритетни в съответните програми. Следователно общината трябва да има готовност с програмен документ, чието изготвяне изисква значителни усилия, висока експертиза и време. Липсата на Програма за КАВ може да е значително препятствие за получаване на безвъзмездно финансиране в разглежданата област.

Във връзка с гореизложеното предлагам да стартира процеса и да се изготви нова Програма за КАВ на община Монтана.

Съгласно чл. 27, ал. 1 от Закона за чистотата на атмосферния въздух (ЗЧАВ) в случаите, когато в даден район общата маса на емисиите довежда до превишаване на

нормите за вредни вещества (замърсители) в атмосферния въздух и на нормите за отлагания, кметовете на общини разработват и изпълняват програми за намаляване нивата на замърсителите и за достигане на утвърдените норми, като програмите се приемат от общинските съвети.

Разпоредбите на чл. 31, ал. 1 и 2 от Наредба № 7 от 3.05.1999 г. за оценка и управление качеството на атмосферния въздух (Наредба № 7 от 3.05.1999 г.) определят, че в районите се изготвят от общинските органи, съгласувано със съответната РИОСВ програми за намаляване нивата на замърсителите и достигане на съответните норми в установените за целта срокове., в съответствие с разпоредбите на чл. 27 ЗЧАВ.

Предвид гореизложеното и разпоредбите на чл. 27 от ЗЧАВ, чл. 31 от Наредба № 7 от 3.05.1999 г. и на основание и чл.21, ал.1, т.23 от ЗМСМА, предлагам Общински съвет – Монтана да вземе следното

РЕШЕНИЕ:

На основание чл.21, ал.1, т.23 от ЗМСМА дава съгласие за възлагане от кмета на Община Монтана разработването на нова Програма за качество на атмосферния въздух(КАВ) за територията на община Монтана във връзка с приетата от Европейската комисия през 2024 г. нова Директива (ЕС) 2024/2881 от 23 октомври 2024 година относно качеството на атмосферния въздух и за по-чист въздух за Европа.

С уважение,

ЗЛАТКО ЖИВКОВ

Кмет на Община Монтана

